

Nr 972

Av herr Lindahl m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 27, med förslag till ändringar i regeringsformen, m. m.

(Lika lydande med motion nr 766 i Första kammaren)

Enligt nu gällande riksdagsordning fördelas antalet riksdagsmän mellan de olika valkretsarna i förhållande till folkmängden i respektive kretsar jämfört med rikets folkmängd. Även författningsutredningen föreslog samma fördelningsgrund. Däremot har grundlagberedningen i sitt förslag förutsatt att antalet platser (riksdagsmän) skall fördelas mellan kretsarna i förhållande till antalet röstberättigade. Detta förslag ingår även i Kungl. Maj:ts proposition nr 1968: 27 med bl. a. förslag till ändring i lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen.

I grundlagberedningens utredning synes icke ha lämnats något motiv för den föreslagna ändringen. I sak kan med fog ifrågasättas om icke riksdagsmännen får anses representera samtliga boende inom valkretsen oavsett om dessa är röstberättigade eller icke. Av grundlagberedningens förslag synes den föreslagna ändringen i och för sig icke vara nödvändig för förslagen om kammarsystemet och valproceduren i övrigt.

För att belysa den betydelse den föreslagna ändringen har, kan nämnas följande uppgifter om antalet röstberättigade i procent av folkmängden vid stads- och kommunalfullmäktigevalen år 1966.

Stads- och kommunalfullmäktigevalen 1966; antalet röstberättigade i procent av folkmängden

Område	Procent
Stockholms stad	72,3
Stockholms län	63,0
Uppsala län	68,9
Södermanlands län	67,0
Östergötlands län	69,6
Jönköpings län	68,5
Kronobergs län	69,7
Kalmar län	70,4
Gotlands län	69,5
Kristianstads län	70,0
Malmöhus län	69,8

Hallands län	68,9
Göteborgs och Bohus län	68,9
Älvsborgs län	68,3
Skaraborgs län	69,3
Värmlands län	70,6
Örebro län	70,1
Västmanlands län	65,1
Kopparbergs län	68,9
Gävleborgs län	70,0
Västernorrlands län	70,2
Jämtlands län	69,8
Västerbottens län	67,6
Norrbottnens län	64,5
Hela riket	68,8

Av denna sammanställning framgår att skiljaktigheterna är så pass stora att det föreslagna nya systemet kommer att påverka mandatfördelningen mellan vissa kretsar. Tydligt är att inflyttningsområden samt områden med stort antal personer i åldern under 20 år kommer att missgynnas. Detta är fallet med dels inflyttningsområden av typ Stockholms län och Västmanlands län, dels t. ex. Norrbottens län. Förslaget torde även ha betydelse för t. ex. Västerbottens län och landstingsdelen inom Göteborgs och Bohus län. Exempel på områden som gynnas av omläggningen är Stockholms stad samt Värmlands och Kalmar län.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid behandling av förslag till lag angående ändring i lagen om val till riksdagen måtte fastställa att antalet fasta valkretsmandat skall fördelas mellan valkretsarna i förhållande till antalet invånare och icke i förhållande till antalet röstberättigade.

Stockholm den 27 februari 1968

Essen Lindahl (s)

Ingvar Svanberg (s)

Alf Wennerfors (h)

Ingemar Mundebo (fp)

Rosa Svensson (s)

Sven Hammarberg (s)

Olle Göransson (s)